

Beroepsproduct

Dit praktijkproduct vloeit voort uit het onderzoeksrapport. In overeenstemming met BG.legal is als praktijkproduct gekozen voor een infographic met een juridische onderlegger. De doelgroep van het product zijn (potentiële) cliënten van BG.legal. Dit kunnen mensen/ ondernemingen zijn uit de creatieve sector, AI ontwikkelaars, AI gebruikers of andere geïnteresseerden. Bij het taalgebruik en het juridische niveau van de onderlegger en de infographic wordt verondersteld dat de lezers van het praktijkproduct weinig tot geen kennis hebben over het auteursrecht en AI image generators.

Het doel van de infographic is om in één opslag algemene vragen te kunnen beantwoorden over mogelijke auteursrechtinbreuk door het trainen van AI algoritmes met auteursrechtelijk beschermd werk en de mogelijke inbreuk door het gegenereerde werk. De bijbehorende juridische onderlegger kan worden geraadpleegd voor nadere informatie over onderwerpen die opgenomen zijn in de infographic.

Met dit product worden (potentiële) cliënten geïnformeerd over het huidige juridische kader omtrent auteursrechtinbreuk en de mogelijke auteursrechtinbreuk door het trainen van AI-algoritmes met auteursrechtelijk beschermd werk en de mogelijke inbreuk door het gegenereerde werk. Tevens wordt benadrukt dat de inhoud van de infographic en de juridische onderlegger geschreven is op basis van de huidige situatie (mei 2023) en niet beschouwd mag worden als juridisch advies. Voor juridisch advies en antwoord op specifieke vragen moet contact opgenomen worden met Yvonne Vetjens, gespecialiseerd medewerkster auteursrecht bij BG.legal.

Inhoud

Voor de inhoud van de infographic en de juridische onderlegger zijn er vragen aan de medewerkers van BG.legal gesteld (zie interview Yvonne, bijlage X, vragen X-X en interview Robin, bijlage X, vragen X-X). Onderzocht is over welke auteursrechtelijke kennis cliënten over het algemeen beschikken, welke vragen er over AI image generators gesteld worden en welke informatie niet mag ontbreken in het product. Zij hebben input geleverd voor het product op basis van hun ervaringen. Tijdens de interviews met de AI-experts is tevens gevraagd welke vragen zij hebben over de risico's van auteursrechtinbreuk bij het gebruik en het trainen van AI image generators (zie interview AI expert, bijlage X, vragen X-X). Uit deze interviews is naar voren gekomen dat de AI ontwikkelaars over een beperkte kennis beschikken over het auteursrecht en de mogelijke auteursrechtinbreuk door het gebruik van auteursrechtelijk werk voor AI trainingsdoeleinden. De geïnterviewde AI-experts zijn van mening dat vooral voorbeelden wat wel en niet inbreuk maakt nuttig is voor AI image generators ontwikkelaars waardoor zij bekend raken met het auteursrecht en hierdoor bewustere en betere keuzes kunnen maken over het gebruik van auteursrechtelijk beschermd afbeeldingen.¹

Omdat de meeste data van het internet gehaald wordt om de algoritmes te trainen en cliënten waarschijnlijk een winstogmerk hebben, zal alleen de TDM uitzondering voor commerciële doeleinden uitgelicht worden. Bij vragen over het gebruik van auteursrechtelijk beschermd werk voor privégebruik of voor wetenschappelijk onderzoek kan contact opgenomen worden met de medewerkers van BG.legal.

¹ "Interview AI expert", bijlage X, vragen X-X.

Toepasbaarheid van het product

Met dit praktijkproduct wordt meer informatie verschaft voor (potentiële) cliënten over het auteursrecht en de risico's op auteursrechtinbreuk. Ook biedt het product middelen voor auteursrechthebbenden om hun werken te kunnen beschermen tegen ongewenst gebruik van hun werken voor AI trainingsdoeleinden. Dit is nuttig voor BG.legal, omdat zij door deze infographic met juridische onderlegger minder tijd hoeven te besteden aan het beantwoorden van simpele vragen. Daarnaast toont het product dat BG.legal over de benodigde kennis beschikt om juridische vragen te beantwoorden over auteursrechtinbreuk en het gebruik/ontwikkelen van AI systemen, waardoor cliënten worden binnengehaald. Cliënten worden door het product geïnformeerd en geleid naar BG.legal voor de beantwoording van specifieke vragen en het geven van juridisch advies.

De infographic is makkelijk aan te passen, doordat het gemaakt is in de gratis versie van grafisch ontwerpplatform Canva. BG.legal krijgt toegang tot het maken van aanpassingen in de Canva versie van de infographic. Aanpassingen kunnen noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld wanneer meer duidelijk wordt over inbreuk door het trainen van AI of wanneer de wettekst van de AI verordening met openbaarmakingsverplichting definitief wordt. Dit zorgt ervoor dat de infographic toepasbaar is in de praktijk.

Aansluiting met de praktijk

Om te controleren of het product het gewenste doel bereikt en of het product aansluit met de praktijk en de doelgroep, wordt het product getoetst aan de hand van door BG.legal ontvangen vragen van een cliënt. Deze cliënt heeft middels het contactformulier onderstaande vragen gesteld:

Kunt u mij vertellen of er regels zijn - en zo ja waar ik hier meer informatie over kan vinden -, over het trainen van Artificial Intelligence voor de creatie van nieuw beeldmateriaal voor commerciële doeleinden? In het kort: ik ben van plan een bordspel te produceren en in de markt te zetten, en ik wil gebruik maken van AI-generated art. Ik wil aan de ene kant niemand voor de schenen schoppen door inbreuk te maken door onrechtmatig gebruik van hun beeldmateriaal, en aan de andere kant wil ik niet in de toekomst aangeklaagd kunnen worden vanwege diezelfde reden. Zijn hier gevallen/uitsluitsels/bepalingen over bekend?

Dit is volgens BG.legal een goede representatie van de vragen die zoal binnenkomen over het gebruik en het ontwikkelen van AI image generators en het risico op auteursrechtinbreuk. Aan de hand van dit voorbeeld kan geconcludeerd worden dat de Infographic met bijbehorende juridische onderlegger de algemene vragen van de cliënt beantwoordt.

Het praktijkproduct bevat de regels omtrent auteursrechtinbreuk
Regels omtrent trainen AI voor commerciële doeleinden

Waar informatie vinden

Inbreuk maken beeldmateriaal auteursrechthebbenden

Inbreuk bij output – inbreuk maken door gegeneerd werk op de markt te zetten. Hierbij kan sprake zijn van auteursrechtinbreuk doordat een gelijkenis ontstaat door de werken. hiervoor geldt dat stijl niet auteursrechtelijk beschermd is en dat stijlelementen dus overgenomen mogen worden. Echter, er is wel sprake van auteursrechtinbreuk wanneer auteursrechtelijk beschermde trekken of elementen zijn overgenomen. Als voorbeeld wordt in de infographic Mickey Mouse genoemd.

AI image generators en auteursrechtinbreuk

Juridische onderlegger

voor juridisch advies, neemt u contact op Yvonne Vetjens, vetjens@bg.legal

AI-systemen worden getraind met data, om hieruit informatie te extraheren. Image generators zoals DALL-E, Midjourney, Stable Diffusion zijn AI systemen die op basis van een tekstsomschrijving **nieuw werk** generen. Het kan dus voorkomen dat auteursrechtelijk beschermde werken gebruikt worden voor het trainen van deze systemen. Een werk is in Nederland auteursrechtelijk beschermd wanneer het een oorspronkelijk karakter bezit, met een persoonlijk stempel van de maker. Dat wil zeggen dat een werk origineel is, een concrete vorm heeft, waarneembaar is voor anderen en er zijn creatieve keuzes gemaakt. Auteursrechtelijken hebben het recht om bepaalde handelingen, zoals het publiceren en het reproduceren van hun werken te verbieden aan derden. **Toestemming** voor het gebruik van het werk kan verleend worden door middel van bijvoorbeeld licenties of gebruikersvoorwaarden. Het auteursrecht duurt tot 70 jaar na het overleden van de maker, daarna valt het werk onder het publieke domein en mag het werk vrij gebruikt worden.

Het trainingsproces van AI image generators

Voor het trainen van AI image generators worden er **kopieën** van (digitale) afbeeldingen gemaakt die als machinaal leesbare bestanden worden opgeslagen in een dataset. Vervolgens worden er berekeningen gemaakt met de data en informatie uit de data geëxtraheerd. Het algoritme leert onderdelen van afbeeldingen te herkennen en van elkaar te onderscheiden. Doordat het getrainde AI model alleen in staat is om nieuwe afbeeldingen te genereren op basis van de **technische instellingen** van het model, zijn de beschermde werken na het trainingsproces in principe overbodig. Het AI model is daarnaast niet in staat een replica te genereren van afbeeldingen uit de trainingsdata.

Maak ik inbreuk door het trainen en het gebruiken van AI image generators?

Voor onder andere het kopiëren, bewerken en openbaar maken van auteursrechtelijk beschermde werken is toestemming vereist. Het kopiëren van beschermde werken voor de trainingsdataset zal dus in beginsel inbreuk opleveren indien hiervoor geen toestemming voor gevraagd is. Ook wanneer deze kopieën openbaar gemaakt worden zonder toestemming, zal dit leiden tot auteursrechtinbreuk.

Er is sprake van inbreuk wanneer het gegenereerde werk beschermde elementen of trekken van een auteursrechtelijk werk vertoont. Een beschermd element is bijvoorbeeld het figuur Mickey Mouse van Disney. Wanneer Mickey Mouse terugkomt in een gegenereerd werk zonder toestemming, zal dit auteursrecht opleveren. Het genereren van een werk in een bepaalde stijl is wel toegestaan. Stijlen, methoden en technieken kunnen namelijk niet beschermd worden door het auteursrecht. Er moet dus per gegenereerd werk beoordeeld worden of slechts de stijl is overgenomen of dat beschermde trekken of elementen zijn overgenomen.

Uitzonderingen van het auteursrecht

Voor het trainen van AI-algoritmes zijn een aantal uitzonderingen van het auteursrecht van belang. Ten eerste biedt de tekst- en datamining (TDM) uitzondering de mogelijkheid. Tekst-

en datamining wordt in de wet omschreven als “een geautomatiseerde analysetechniek die gericht is op de ontlening van tekst en gegevens in digitale vorm om informatie te genereren zoals, maar niet uitsluitend, patronen, trends en onderlinge verbanden.” Op deze gegevens, die dus ook eventueel afbeeldingen kunnen zijn, kan auteursrecht rusten. Tekst- en datamining wordt veel gebruikt voor het samenstellen van de trainingsdatasets voor AI systemen. Normaal gezien vallen TDM-activiteiten onder het verveelvoudigingsrecht, waardoor voor deze activiteiten toestemming vereist is van de rechthebbende, maar onder voorwaarden kan tekst- en datamining worden toegestaan.

Allereerst bestaat er een uitzondering voor TDM-activiteiten door onderzoeksorganisaties en cultureel erfgoedinstellingen met het oog op wetenschappelijk onderzoek. Op basis van deze uitzondering mogen zij gebruik maken van auteursrechtelijk beschermde werken voor TDM-activiteiten, wanneer zij rechtmatige toegang tot de werken hebben verkregen. Hiermee wordt bedoeld dat bijvoorbeeld betaald wordt voor materiaal dat beschermd is door een paywall of middels abonnementen en licenties. Als aan deze voorwaarden voldaan wordt, mogen deze organisaties gebruik maken van beschermd werk, ook als dit door de auteursrechthebbenden is uitgesloten.

Daarnaast is er een uitzondering die ziet op het gebruik voor andere doeleinden, waaronder commerciële doeleinden. Ook hierbij is vereist dat rechtmatige toegang is verkregen tot de werken. Auteursrechthebbenden kunnen hun werken beschermen tegen ongewenst gebruik hun rechten voor te behouden door middel van een opt-out verzoek. Hiermee kunnen auteursrechthebbende aangeven dat het werk niet gebruikt mag worden voor tekst- en datamining. Voor trainingsdoeleinden van AI-bedrijven zoals Midjourney en Dall-E, zal waarschijnlijk de uitzondering van de commerciële doeleinden van toepassing zijn.

Opt-out verzoek

Er zijn verschillende manieren waardoor auteursrechthebbenden hun werken kunnen voorbehouden voor gebruik voor commerciële doeleinden. Voor online beschikbaar gestelde werken geldt dat dit leesbaar moet zijn. Ook zijn er verschillende platforms waarop auteursrechthebbenden kunnen nagaan of hun werken of hun werken zijn opgenomen in de trainingsdata van AI-algoritmes, zoals [haveibeentraines.com](https://www.haveibeentraines.com). Zij kunnen daarna een opt-out verzoek indienen waarmee het werk verwijderd wordt uit de dataset. ArtStation en DeviantArt hebben inmiddels een ‘tag’ ontwikkeld, de zogenaamde NoAI of NoImageAI-tags, die auteursrechthebbenden kunnen toevoegen bij het uploaden van werken op deze platforms. Hiermee wordt (machinaal leesbaar) aangegeven deze werken niet voor AI trainingsdoeleinden gebruikt mogen worden. De juridische afdwingbaarheid van deze middelen zijn nog onduidelijk, maar kunnen al wel enige bescherming bieden tegen ongewenst gebruik.

AI verordening

In de laatste versie van de Act zijn voorstellen opgenomen die specifieke verplichtingen opleggen aan “generative AI”, zoals AI image generators. Deze systemen moeten aan bepaalde zorgvuldigheids- en transparantienormen voldoen. Daarnaast dienen de ontwikkelaars van deze modellen door middel van een ‘samenvatting’ inzicht te geven in hun trainingsdata en moeten zij voorkomen dat hun systeem illegale output genereert. Waarschijnlijk betekent dit dat ook geen inbreukmakende output uit het systeem mag komen. Hoe de AI platforms dit precies moeten doen of hoe zo’n samenvatting eruit zal moeten zien, is nog niet duidelijk. De AI Act wordt nog gefinaliseerd en het duurt nog even voordat deze van kracht zal zijn.

Verzamelbak:

Zoals gezegd genereerd het model afbeeldingen op basis van de technische instellingen, de geëxtraheerde informatie uit de trainingsdata en niet op de beschermde beelden zelf. Deze instellingen kunnen wellicht niet ontstaan zijn zonder het gebruik van de beschermde werken.

- Dit is niet opgenomen in de infographic